

บทคัดย่อ

การศึกษาถึงบทบาทของรัฐในการส่งเสริมพัฒนาพรรคการเมือง กรณีการให้เงินสนับสนุนพรรคการเมืองของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2541 โดยศึกษาจากการให้เงินสนับสนุนพรรคการเมืองของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามหลักเกณฑ์การให้เงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2541

ผู้ศึกษาใช้วิธีการศึกษาโดยเอกสาร(Documentary Research) โดยรวบรวมข้อมูลจากกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2541 ระเบียบข้อบังคับของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตำราวิชาการ บทความต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีขอบเขตของการศึกษา ในเรื่องบทบาทของรัฐในการส่งเสริมพัฒนาพรรคการเมือง จะศึกษาแต่เฉพาะการให้เงินสนับสนุนพรรคการเมืองของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามหลักเกณฑ์การให้เงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2541 เพื่อนำมาวิเคราะห์ว่าบทบาทของรัฐ กรณีการให้เงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองนั้นสามารถส่งเสริมการพัฒนาพรรคการเมืองอย่างไร ตลอดจนศึกษาถึงปัญหา อุปสรรคในการให้เงินสนับสนุนส่งเสริมพัฒนาพรรคการเมืองของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2541 จากการศึกษาและวิเคราะห์ สรุปผลการศึกษาวิจัยได้ดังนี้

1. การพัฒนาของพรรคการเมืองไทย

หากจะพิจารณาถึงบทบาทของรัฐในการส่งเสริมการพัฒนาของพรรคการเมืองไทย โดยใช้ตัวแบบของการสร้างพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชน (political party as a political institution) นั้น โจเซฟ ลาพาลอมบารา และไมรอน ไวนเนอร์ อาจกล่าวได้ว่าบทบาทของรัฐในการส่งเสริมการพัฒนาพรรคการเมืองไทยนั้นยังไม่สามารถพัฒนาเป็นสถาบันทางการเมืองใด คือ

1.1. ป จัยภายนอกพรรคการเมือง อาทิ

1.1.1. สถานการณ์ ทางการเมืองจากอดีตที่ผ านมา เช น การทำรัฐประหารและเหตุการณ์ ความไม่ สงบต าง ๆ จึงเป นผลให้ พรรคการเมืองไทยถูกยุบหรือยกเลิกไปจนทำให้ การพัฒนาทางการเมืองขาดความต อเนื่อง

1.1.2. ทศนคติของประชาชนที่ยังไม่ ยอมรับและไม่ เห็นความสำคัญของพรรคการเมืองที่ ที่ควรจึงทำให้ ขาดการสนับสนุนจากประชาชน

1.1.3. กฎหมาย ขัด ขวางพรรคการเมืองไม่ เอื้อ ต่อการพัฒนาพรรคการเมือง

1.2. ปัจจัยภายในพรรคการเมือง อาทิ

1.2.1. ผู้ จัดตั้งพรรคการเมืองขาดอุดมการณ์ ที่ชัดเจน

1.2.2. สมาชิกพรรคโดยเฉพาะสภาผู้แทนราษฎร ไม่ อยู่ ในระเบียบวินัยของพรรคการเมืองมีการ ย้ายและเปลี่ยนพรรคการเมืองบ่อยครั้ง ทั้งนี้มีสาเหตุมาจากการขาดอุดมการณ์ และจิตสำนึกทางการเมือง

1.2.3. พรรคการเมืองมีเงินทุนในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองไม่ เพียงพอ จึงทำให้ พรรคการเมืองมีการดำเนินการโดยคนกลุ่ม เดียว การที่มีเงินทุนไม่ เพียงพอ ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองจึงเป นการเป ดโอกาสให้ กับกลุ่ม นายทุนและกลุ่มผลประโยชน์ ต่างๆ ได้ เข้ามามีบทบาทภายในพรรคการเมืองมากขึ้น เนื่องจากกลุ่ม เหล่านี้เป นผู้ สนับสนุนทางการเงินให้ กับพรรคการเมืองในการดำเนินกิจการทางการเมือง ประชาชนจึงเห็นว าพรรคการเมืองนั้นได้ เอื้อประโยชน์ ให้ กับกลุ่ม นายทุนและกลุ่มผลประโยชน์ ที่สนับสนุนพรรคการเมือง มากกว่า ประโยชน์ ของประชาชน

2. บทบาทของรัฐ กรณีการให้เงินสนับสนุนพรรคการเมืองของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2541

1) แผนงานการบริหารพรรคการเมืองและแผนงานการบริหารสาขาพรรคการเมือง

2) แผนงานการส่งเสริมสมาชิกพรรคและการหาสมาชิกเพิ่ม

3) แผนงานการใช้จ่ายในการเลือกตั้ง

4) แผนงานการให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกและประชาชนทั่วไป

พบว่า ามีป ัญหาที่เป นอุปสรรค ต่อการพัฒนาพรรคการเมืองของไทย ดังนี้

1 ป ัญหา านโครงสร้าง างของพรรค

เป นป ัญหาใหญ่ ซึ่งเป นอุปสรรค ต่อการพัฒนาพรรคการเมืองของไทย เพราะ โครงสร้าง างถือว าเป นพื้นฐานที่สำคัญของพรรคการเมืองเพราะถ าพื้นฐานไม่ มีความมั่นคงแล ว การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองจะไม่ มีประสิทธิภาพหรือไม่ บรรลุวัตถุประสงค์ ที่วางพรรค ใด ตั้งไว้ โดยป ัญหาที่สำคัญคือในเรื่องของบุคลากร ซึ่งจากการศึกษา อมูลพบว่า พรรคการเมืองไทยส วนใหญ่ มีจำนวนบุคลากรที่ น้อย

เกินไป เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนสาขาพรรค และสมาชิกพรรค และอีกปัญหาคือในค านสถานที่ของสำนักงานใหญ่ ซึ่งจากการศึกษา ามูล พบว า พรรคการเมืองส วนใหญ่ มีสำนักงานใหญ่ าม ุเป ุนเอกเทศ โดยส วนมากจะรวมอยู่ ักับที่อยู่อาศัย ซึ่ง มักจะเป ุนที่อยู่อาศัยของหัวหน้าพรรคและมีการติด ุอใด ุไม ุสะดวก เนื่องจากเป ุ นที่ที่สังเกตได้ ุยากและยังเป ุนป ุญหาในการสนับสนุนค ุาไปรษณียากรและค ุา สาธารณูปโภค ุวย

2 ป ุญหาค ุานสาขา

สาขาพรรคถือว ุาเป ุนสิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งของพรรคการเมือง ซึ่งเป ุ นสิ่งที่เชื่อมโยงระหว ุางพรรคการเมืองกับประชาชนใ ุไกล ุชิดกันซึ่งในป ุจุบันพบว ุา สาขาพรรคใด ุกระจายไปตามพื้นที่ต ุางๆ ของประเทศ ถึงแม ุว ุาบางพรรคจะไม ุมี จำนวนสาขาที่มากตามพื้นที่ แต่ ุทางพรรคก็มีการจัดตั้งศูนย์ ุประสานงานขึ้นเพื่อดำเนิน กิจกรรมแทนสาขา ป ุญหาของสาขาพรรคที่มีอยู่ ุในป ุจุบันคือ ในเรื่องของโครงสร้าง และการดำเนินกิจกรรมของสาขา ป ุญหาในเรื่อง โครงสร้าง เซ ุน สถานที่ทำการของ สาขาพบว ุาส ุวนใหญ่ ุจะรวมอยู่ ุกับที่อยู่อาศัยหรือสถานประกอบการจึงไม ุมี ความเหมาะสมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองใด ุ และในเรื่องบุคลากรพบว ุาสาขาพรรคส ุวนใหญ่ ุไม ุมีเจ ุาหน ุาที่ในการปฏิบัติ ดึงงานเป ุนประจำใ ุกับสาขา จากป ุญหา ในเรื่องสถานที่และเรื่องบุคลากรจึงส ุงผลใ ุการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของสาขาพรรค ไม ุมีประสิทธิภาพหรืออาจจะไม ุมีการดำเนินกิจกรรมใดๆ เลย

3 ป ุญหาค ุานการเงิน

งบประมาณของพรรคการเมืองในแต ุละป ุพบว ุา ส ุวนใหญ่ ุพรรค การเมืองจะมีรายได้ ุจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองมากกว่าจำนวนรายได้ ุอื่นๆ ที่ ทางพรรคจัดหาเอง ซึ่ง ส ุวนใหญ่ ุรายได้ ุของพรรคการเมืองจะใด ุมาจากค ุาบำรุง พรรค ค ุาสมัครสมาชิกพรรค และ เงินบริจาคต่างๆ แต่ ุพบว ุาในบางพรรคกลับไม ุ มีการเก็บค ุาบำรุงพรรคจากสมาชิกเลย จากการที่พรรคการเมืองไม ุมีรายได้ ุอื่นหรือมี แต่ ุเป ุนจำนวนที่ ุอยนั้นอาจจะสะท ุอนใ ุเห็นถึงความนิยม ของพรรคและการมีส ุ วร ุวมทางการเมืองของประชาชนว ุอายุ ุในระดับใด